

> Retouradres: Postbus 16275 | 2500 BG | Den Haag

Aan
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Directie DAF
Afdeling Ambtsberichten (08.D.)
t.a.v. [REDACTED]
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Directie Dienstverleners
Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16275
2500 BG Den Haag
Infolijn 088 – 0430 430

www.ind.nl

Contactpersoon

Datum
29 mei 2024

Ons kenmerk
5507902

Bijlagen

Datum 30 mei 2024
Betreft Terms of Reference Verslag feitenonderzoek statushouders Griekenland

Geachte heer Van Oostveen,

Hierbij zend ik u, onder verwijzing naar de afspraken tussen het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Ministerie van Buitenlandse Zaken, een overzicht met aandachtspunten die met het oog op de beleidsvorming door de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en de uitvoeringspraktijk van de IND en de DT&V bespreking behoeven in het door u uit te brengen verslag met betrekking tot de positie van statushouders in Griekenland. De informatiebehoefte ten aanzien van dit onderwerp is als volgt:

A Algemene situatie statushouders

Aanspraken

1. Kunt u een update geven van hetgeen in het Verslag feitenonderzoek naar statushouders in Griekenland van juni 2022 is vermeld omtrent de wettelijke aanspraken die statushouders kunnen maken op deze gebieden:
 - a. het recht op sociale voorzieningen en/of uitkeringen met het oog op levensonderhoud/inkomen;
 - b. het recht op sociale huisvesting en/of verstrekking van onderdak in natura;
 - c. het recht op sociale verzekering tegen ziektekosten en/of op de verstrekking van gezondheidszorg in natura;
 - d. het recht om betaalde arbeid te mogen verrichten (zowel als zelfstandige als in loondienst);
 - e. het recht op onderwijs (primair, secundair, tertiair);
 - f. het recht op onderwijs in de Griekse taal en/of verkrijgen van andere kennis en vaardigheden met het oog op integratie in de Griekse samenleving?
 - g. het recht op noodvoorzieningen voor daklozen (medische zorg, noodopvang en voedselverstrekking)

2. Is er ten aanzien van deze aanspraken een verschil met de aanspraken van Griekse staatsburgers of met andere vreemdelingen met rechtmatig verblijf? Zo ja, kunt u dit specificeren?

Realisatie

Kunt u een update geven ten opzichte van hetgeen in het Verslag feitenonderzoek naar statushouders in Griekenland van juni 2022 is vermeld inzake Realisatie omtrent de volgende vragen:

3a. Kunt u (per aanspraak) concreet ingaan op de wijze waarop en de mate waarin voorgenoemde aanspraken van statushouders in de praktijk wel of niet gerealiseerd worden? Kunt u dit waar mogelijk kwantificeren?

3b. Kunt u zo concreet mogelijk ingaan op de oorzaken/achtergronden van voorkomende verschillen tussen aanspraak en realisatie in de praktijk? Als het voor een statushouder niet lukt om aanspraak te maken op de voorzieningen genoemd in vraag 1, waar ligt dit dan aan?

3c. Is er t.a.v. deze mate van realisatie voor statushouders in de praktijk een verschil met de mate van realisatie van de aanspraken voor Griekse staatsburgers of die van andere vreemdelingen met rechtmatig verblijf? Zo ja, kunt u dit specificeren?

4. Hoe gaat de aanvraag om een ADET/AFM/AKMA na statusverlening in de praktijk in zijn werk? Hoe lang duurt het in de praktijk voordat de statushouder een verblijfsvergunning (ADET) belastingnummer (AFM) en sociale-zekerheidsnummer (AMKA) in de praktijk ontvangt?

Procedureel

Kunt u een update geven ten opzichte van hetgeen in het Verslag feitenonderzoek naar statushouders in Griekenland van juni 2022 is vermeld omtrent de volgende vragen:

5a. Kunt u (per aanspraak) ingaan op de procedure die bestaat voor het aanvragen van een voorziening, de termijn waarop op een aanvraag wordt beslist en de mogelijkheid om een beslissing (of het uitblijven daarvan) juridisch aan te vechten c.q. een klacht in te dienen?

5b. Worden deze (aanvraag- en vervolg-) procedures in de praktijk daadwerkelijk gestart en doorlopen, en zo niet, waarom niet?

5c. Zo ja, in hoeverre zijn deze procedures praktisch succesvol?

5d. Kunt u (per aanspraak) ingaan op de mogelijkheid om een tijdelijke voorziening te verkrijgen in afwachting van een (definitieve) beslissing?

5e. Worden deze procedures voor een tijdelijke voorziening in de praktijk daadwerkelijk toegepast en doorlopen? Zo ja, in hoeverre zijn deze procedures praktisch succesvol?

5f. Wat zijn de mogelijkheden voor statushouders om bij deze procedures (gratis) juridische en/of taalkundige ondersteuning te krijgen? Wat zijn de voorwaarden om voor (gratis) ondersteuning in aanmerking te komen?

5g. Wordt deze ondersteuning in de praktijk daadwerkelijk gegeven? Zo ja, in hoeverre zijn deze procedures praktisch succesvol?

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum

30 mei 2024

Ons kenmerk

5507902

5h. Welke rechtsmiddelen/klachtinstrumenten staan er open voor de statushouders om zijn beklag te doen indien hij van mening is dat de verstrekte voorzieningen onvoldoende zijn?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

5i. Kunt u een update geven ten opzichte van hetgeen in het Verslag feitenonderzoek naar statushouders in Griekenland van juni 2022 is vermeld inzake de onderwerpen: huisvesting en onderdak, wetwijzigingen, kwetsbare statushouders en bijzonder kwetsbare statushouders?

Datum
30 mei 2024

Ons kenmerk
5507902

Huisvesting en onderdak

6a. Hoe is het verkrijgen van huisvesting voor statushouders in de praktijk door de Griekse autoriteiten geregeld? Kunt u daarbij een omschrijving geven van de huisvesting waar statushouders in terecht komen en de standaard voor die huisvesting (denk aan de woonvorm, huis/flat/tent/et cetera, het aantal slaapkamers, de aanwezigheid van elektriciteit, stromend water en verwarming, etc.)?

6b. Is er door de Griekse overheid een norm vastgesteld voor huisvesting voor statushouders en zo ja, wat is deze norm? Wordt deze norm nageleefd?

6c. Wat is het percentage (en absolute aantal) van de statushouders dat geen huisvesting heeft?¹

6d. Wat is het percentage (en absolute aantal) van de overige vreemdelingen met rechtmatig verblijf dat geen huisvesting heeft?

6e. Wat is het percentage (en absolute aantal) van de Griekse staatsburgers dat geen huisvesting heeft?

7a. Welke inspanningen verricht de Griekse overheid om het ontbreken van huisvesting onder statushouders tegen te gaan?

7b. Welke inspanningen verricht de Griekse overheid om het ontbreken van huisvesting van de overige vreemdelingen met rechtmatig verblijf tegen te gaan?

7c. Welke inspanningen verricht de Griekse overheid om het ontbreken van huisvesting onder Griekse staatsburgers tegen te gaan?

8a. Wat is in beginsel de termijn waarbinnen een vreemdeling na statusverlening de asielopvang moet verlaten? Welke categorieën vreemdelingen komen in aanmerking voor verlenging van deze termijn en hoelang is deze verlenging mogelijk? Is er daarna nog een tweede verlenging mogelijk, onder welke voorwaarden en voor hoelang?

8b. Hoe verloopt praktisch gezien het proces van afhandeling van statusverlening na vertrek uit de opvang, en hoe (en door wie) worden statushouders daarbij ondersteund? Begint deze ondersteuning al tijdens het verblijf in de opvang of pas na het vertrek uit de opvang?

¹ Dit percentage is sterk afhankelijk van het totaal aantal verleende asielvergunningen en het aandeel statushouders onder hen dat zich nog in Griekenland bevindt.

8c. Wat is de rol van het programma HELIOS en wat doet dit programma? Wat zijn de toegangseisen en hoeveel statushouders helpen zij en hoe wordt daar in de praktijk invulling aan gegeven? Is het programma ook toegankelijk voor uit een andere lidstaat terugkerende statushouders?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
30 mei 2024

Ons kenmerk
5507902

9. Welke projecten van ngo's en andere organisaties bestaan er, die statushouders bijstaan in het realiseren van de aanspraken van statushouders op het gebied van sociale voorzieningen, huisvesting, gezondheidszorg, toegang tot de arbeidsmarkt en integratie? Wat is de scope van dergelijke initiatieven?

10. Zijn er in de praktijk basisvoorzieningen voor 'bed, bad en brood'² (zoals bijvoorbeeld daklozenopvang), al of niet georganiseerd door ngo's, beschikbaar voor statushouders die om wat voor reden dan ook (nog) niet beschikken over huisvesting? Zijn dergelijke basisvoorzieningen beschikbaar voor alle categorieën van statushouders zonder huisvesting?

Wetswijzigingen

11. Staan er (al dan niet toekomstige) wetswijzigingen of wijzigingen van de procedures voor de Griekse autoriteiten op stapel die erop zijn gericht om de positie van statushouders t.a.v. voornoemde onderwerpen te verbeteren danwel te beperken. Zo ja, welke zijn dit en wat is de status van die wetswijzigingen (voornemen, in werking, etc.)?

Kwetsbare statushouders

12. Moeten bovenstaande vragen anders worden beantwoord indien het gaat om kwetsbare statushouders, waarbij de definitie van 'kwetsbaar' uit artikel 21 van de Opvangrichtlijn wordt bedoeld?

Bijzonder kwetsbare statushouders

13. Moeten bovenstaande vragen anders worden beantwoord indien het gaat om bijzonder kwetsbare statushouders³, zijnde statushouders die door hun kwetsbaarheid niet geacht kunnen worden zelfstandig in huisvesting, inkomen en zorg voor zichzelf te kunnen voorzien (bijvoorbeeld gezinnen met minderjarige kinderen waar ernstige medische en/of psychische problemen spelen, personen die kampen met ernstige medische en/of psychische problemen of personen die anderszins niet geacht kunnen worden zelfstandig in hun levensonderhoud en basisbehoeften te kunnen voorzien)?

Specifiek: alleenstaande minderjarige statushouders

Kunt u een update geven ten opzichte van hetgeen in het Verslag feitenonderzoek naar statushouders in Griekenland van juni 2022 is vermeld omtrent alleenstaande minderjarige statushouders en daarbij specifiek op het volgende ingaan:

² (basale) voorzieningen voor slapen, wassen en eten

³ Het begrip 'bijzondere kwetsbaarheid' wordt benoemd in het arrest van 19 maart 2019 van het Europees Hof van Justitie in de zaak Ibrahim (<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=67DD103B200C8F04F4B709E326F47554?text=&docid=211801&pageIndex=0&doclang=NL&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2367339>)

14. Kunt u indien de situatie van alleenstaande minderjarige statushouders in negatieve zin afwijkt van de situatie van statushouders in het algemeen met betrekking tot onderstaande vragen, dit dan beschrijven?

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

15a. Vanaf welke leeftijd is men wettelijk meerderjarig? Vanaf welke leeftijd is men handelingsbekwaam? Tot welke leeftijd geldt de leerplicht en (hoe) wordt daarop gehandhaafd?

Datum

30 mei 2024

Ons kenmerk

5507902

15b. Hoe is wettelijk het juridisch gezag geregeld over minderjarige kinderen? Wat is hiervoor de rechtsgrond? Is er een voogdijsysteem voor minderjarige statushouders? Wie wordt de wettelijke voogd van de minderjarige en komt het gezag toe indien de ouders (of één van de ouders) er niet zijn, dan wel uit beeld zijn? Hoe is de procedure hiervoor ingericht?

16a. Hoe is de opvang voor minderjarige statushouders georganiseerd? Welke organisaties (overheid, ngo's) zijn hiermee belast? Indien er geen wettelijke voogd is of er geen wettelijke voogd is die de opvang op zich kan nemen, is er dan een stelsel van pleegzorg beschikbaar?

16b. Betreft het een stelsel van pleegzorg dat vanuit de overheid is gearrangeerd of wordt dit gedaan door een ngo dan wel particuliere organisatie? Hoe wordt dit in werking gezet/ kan iemand hierin worden opgenomen? Is er toezicht op de pleegzorg en hoe is dit toezicht op de pleegzorg geregeld?

16c. Is er opvang beschikbaar in opvangtehuizen vanuit de overheid? Hoe is het (wettelijke) toezicht op opvangtehuizen geregeld? Bij welk ministerie, welke dienst (inclusief contactgegevens) ligt de verantwoordelijkheid voor deze opvangtehuizen vanuit de overheid?

16d. Hoe wordt de opvang in werking gezet/ wordt iemand hierin opgenomen? Is er een wettelijke regeling om het juridisch gezag vast te stellen met betrekking tot minderjarigen die in opvangtehuizen van de overheid verblijven? Hoe is dat geregeld? Zijn er in het algemeen voldoende plaatsen voor opvang beschikbaar?

16e. Is er toezicht op de kwaliteit van deze opvang? En hoe is dat geregeld? Is er in het algemeen begeleiding op medisch en psychisch gebied van minderjarigen die in de pleegzorg zijn opgenomen en hoe is dit geregeld?

16f. Indien er opvangtehuizen zijn, kunt u dan informatie geven over hoe staat het met de beschikbaarheid naar lokale maatstaven van de kwaliteit van het eten, de beschikbaarheid van nachtopvang, de kleding en de beschikbaarheid van sanitaire voorzieningen? Welke faciliteiten naar lokale maatstaven worden er aangeboden met betrekking tot het kunnen volgen van onderwijs, de kwaliteit van de medische zorg?

16g. Voor welke minderjarigen is deze opvangvoorziening bestemd (leeftijd, geslacht, religies en levensovertuigingen) of zijn specifieke doelgroepen uitgesloten van de opvang? Tot welke leeftijd kunnen kinderen in het opvanghuis blijven?

16h. Komt het voor dat alleenstaande minderjarige statushouders in preventieve hechtenis worden geplaatst (in afwachting van opvang)? Zo ja, wanneer wel en wanneer niet?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

17. Kunt u ingaan op de vraag of - en zo ja op welke manier alleenstaande minderjarige statushouders bij het bereiken van de meerderjarige leeftijd te maken krijgen met overgangsproblemen omdat zij zich niet langer kwalificeren voor voorzieningen voor minderjarigen?

Datum
30 mei 2024

Ons kenmerk
5507902

B Terugkerende statushouders

Kunt u een update geven ten opzichte van hetgeen in het Verslag feitenonderzoek naar statushouders in Griekenland van juni 2022 is vermeld omtrent terugkerende statushouders:

18. Welke vormen van hulp en informatie wordt aan terugkerende statushouders geboden bij en na aankomst op het vliegveld van Athene? Hoe worden zij ontvangen en door wie?

19. Moeten alle bovenstaande vragen onder deel A over de algemene situatie voor statushouders anders worden beantwoord indien het gaat om een terugkerende statushouder, een terugkerende kwetsbare statushouder, dan wel een terugkerende bijzonder kwetsbare statushouder?

20a. Welke vormen van (tijdelijke) noodhulp zijn er beschikbaar voor terugkerende statushouders om in hun basisbehoeften te voorzien (huisvesting, eten, wassen, e.d.) en zijn er termijnen aan die hulp gegeven? Zo ja, is het mogelijk de termijn te verlengen als die is verstreken? Is dit anders voor (bijzonder) kwetsbare statushouders zoals omschreven in vragen 12 en 13?

20b. Door welke organisaties wordt deze noodhulp geboden? Hoe is de toegang daarvoor geregeld en zijn er nog voorwaarden aan gesteld? In hoeverre zijn deze organisaties succesvol?

21. Is het in praktijk mogelijk om de aanvraag om een ADET/AFM/AMKA vanuit een andere lidstaat in te dienen, zodat deze beschikbaar zijn op het moment van terugkeer? Zo niet, hoelang duurt het voordat de terugkerende statushouder (buiten of binnen Griekenland) een verblijfsvergunning (ADET) belastingnummer (AFM) en sociale-zekerheidsnummer (AMKA) in de praktijk ontvangt?

Ik verzoek u de onderstaande onderwerpen te behandelen en in uw verslag expliciet melding te maken van relevante, reeds door u geschreven openbaar gemaakte rapporten.

Indien u vragen heeft over bovengenoemde aandachtspunten kunt u contact opnemen met Team Onderzoek en Expertise Land en Taal.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Namens deze,

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
30 mei 2024

Ons kenmerk
5507902